

L'ADOCTRINAMENT EDUCATIU

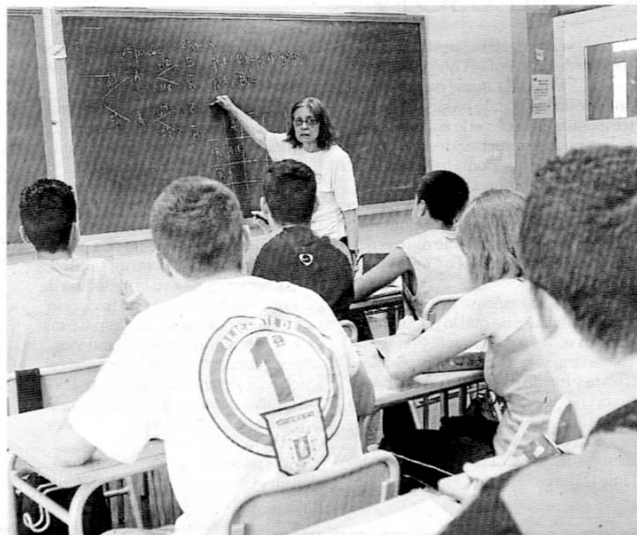
TRIBUNA
Consol Aguilar

Catedràtica del Departament d'Educació
de la Universitat Jaume I

Tota opció educativa és adoctrinadora perquè l'educació neutra no existeix. Tota opció per un model escolar va lligada al model de societat que defensem. L'educació no pot ser neutra perquè sempre és un projecte polític. Però una cosa és educar per a una ciutadania lliure, crítica, compromesa, solidària i amb veu protagonista en les decisions que l'afecten. I una altra cosa molt diferent educar per a una ciutadania submissa, acrítica, individualista i insolidària i sense veu en les decisions que afecten la seua vida.

La situació política a Catalunya ens afecta a totes les persones que defensem com una part imprescindible del projecte social la llengua i la cultura, la importància de la defensa de les llengües minoritàries lligades al territori escolar; el llenguatge configura la realitat i, alhora, la realitat està configurada pel llenguatge. Oblidar això és donar suport al lingüicidi. **Jurjo Torres** (2017) ho exposa d'una manera molt bonica quan explica que la prohibició de parlar en l'idioma del territori per a les persones afectades suposa «deixar-los sense les seues paraules», dificultar pensar el seu món». Defensar que el professorat de Catalunya i, eixa és la darrera, el professorat valencià adoctrina l'estudiantat és una vil·lesa. La pretensió que va tenir l'ex-ministre **Wert** d'espanyolitzar els nens i nenes catalans, des d'una concepció no inclusiva de la llengua, si que era reprovable educativament des d'una concepció del territori allunyada de la realitat de les persones que viuen en eixa terra.

Cal re marcar que quan s'ofen l'escola catalana i valenciana, s'ofen el seu professorat. El més trist d'aquesta situació perversa és que algunes de les persones que més han vociferat estan generant por i intolerància. Una por interessada, conreada i multiplicada per un govern que mai ha dubtat a utilitzar l'educació com una arma política al seu servei, sense importar-li gens ni mica, i passant per sobre com un corró, l'opinió majoritària de la comunitat educativa, de la societat, i de

la resta dels partits polítics, els representants de la ciutadania. Un clar exemple el tenim en la LOMQE. La resposta acadèmica ha estat una "Carta en defensa de la llibertat d'expressió del professorat a Catalunya" signada per gairebé tres-cents professors-es universitaris de l'estat i europeus, alguns del prestigi educatiu inqüestionable de **John Elliot** de la Universitat d'Oxford.

Les persones que difamen l'educació catalana o valenciana i el seu professorat, ometen que l'educació catalana sempre ha estat en l'avantguarda de l'educació estatal. La pràctica totalitat de la innovació educativa escolar valenciana ha begut de la catalana. Per exemple, els mestres i les mestres freinetistes de Castelló, de diverses ideologies, que suposen un punt d'inflexió innegable en l'educació per una ciutadania crítica, ja en els anys 30 van aprendre de l'Escola d'Estiu de Barcelona i de la seua formació en la seua tasca com a mestres en terres catalanes. Als mitjans de comunicació públics, els que paguem tots i totes, amb prou feines es va informar del que passava a Catalunya l'1-O, la televisió pública no va considerar rellevant cobrir en directe una data crucial que apareixerà en els futurs textos esco-

lars. No obstant això determinades notícies, sense contrastar, es van multiplicar des de la post-veritat: convertir en cert un fet que mai ho ha estat. Un exemple, mostrar els xiquets i xiquetes d'infantil construint un llac groc gegant dient que es manipulava la infància en relació als Jordis, quan els nens i nenes eren aragonesos, la notícia era anterior en el temps i el que feien era visibilitzar la necessitat de millorar l'oncologia infantil. Fa molt poc l'IES Violant de Casalduch de Benicàssim va ser acusat de catalanitzar per utilitzar un mapa per explicar el domini lingüístic. L'estultícia de qui difama triomfa sobre els arguments de raó. Seria fantàstic que en lloc de difamar i d'inventar notícies per les xarxes socials, aquestes persones es dedicaren a treballar per una educació valenciana de qualitat. Treball hi ha molt per a tothom.

Això és el que passa quan tot val en política, quan l'educació que es defensa és acrítica, neoliberal i conservadora. Quan la lògica de mercat substitueix en educació el que **Nuccio Ordine** (2013) anomena «horitzó civil» de l'activitat humana, el lloc des del qual ens hem d'oposar a la conversió dels centres educatius en empreses, al sabotatge cultural que implica,

per exemple, la dissolució de les arts o de la filosofia. Ordine assenyala que actualment estan en perill disciplines essencials per entendre la nostra cultura, per entendre la democràcia i la llibertat, per desitjar «interrogar el passat per comprendre el present i imaginar el futur», defensant «Només el saber –posant en qüestió els paradigmes dominants del benefici– pot ser compartit sense empobrir». Des de la teoria crítica educativa (**Peter McLaren** et.al. 2017), es remarca «un sistema econòmic orientat a l'augment del valor (és a dir, del benefici) no pot fomentar un sistema educatiu construït sobre la igualtat i la justícia social».

Jurjo Torres (2017) quan argumenta sobre polítiques educatives i neoliberalisme, defensa que parlar de ciutadania implica parlar de drets, de tenir garantida l'emissió de les opinions i la participació protagonista en la vida comunitària. Però conugar aquests drets amb un estat on el president de l'estat ha arribat a celebrar rodes de premsa a través d'una pantalla de plasma, un estat on la ciutadania ha de manifestar-se contra la Llei Mordassa amb hologrames, incita a la reflexió sobre el tipus de democràcia que vivim. També l'actuació policial sobre persones que exercien resistència pacífica a Catalunya l'1-O. Tot això ens porta a reflexionar sobre el concepte d'adoctrinament educatiu des d'una política educativa que suprimeix –amb la ingerència de l'església catòlica– l'assignatura d'Educació per a la Ciutadania i els Drets Humans, però que, posteriorment, inclou l'assignatura d'educació financera.

No ens hem d'oblidar, d'altra banda, del poder i del control curricular que s'exerceix a través dels llibres de text que es fan servir al sistema educatiu, imposant determinades narratives i manipulant, ometent o exclouent altres. Per això és important que el professorat eduquem des d'un aprenentatge lligat al pensament divergent i no al pensament únic, perquè com defensava **Paulo Freire**, la lectura de la paraula ens porta a la lectura del món, de la realitat. Perquè els éssers humans, no ens hem d'adaptar a les injustícies, sinó que les podem identificar per transformar-les. La difamació dels mestres i de les escoles catalanes (molt i moltes valencians i format i formades en universitats valencianes), no mereix més que la repulsa més contundent. La difamació utilitzada com a estratègia política interessada és, senzillament, una mesquineria.